

Artistiek Concept Panorama Franeker, INSIDEOUT

Baukje Spaltro versie 04.02.2018

In het kader van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018 kunnen bezoekers komen genieten van het Inside/Out Panorama. Dit is een uniek community-art panorama van Stichting Panorama Fryslân-Franeker 2018. In Franeker, op het terrein van de Geestelijke Gezondheidszorg Friesland, maken (voormalige) psychiatrische cliënten samen met kunstenaar Baukje Spaltro een groot panorama. Het Inside/Out Panorama is een mentaal landschap van persoonlijke voorstellingen. Het verbeeldt binnen- en buitenwereld tegelijkertijd, én vooral hoe iemand het landschap om zich heen waarneemt en ervaart. Dit project is geïnspireerd op Mental landscapes. Mental landscapes zijn abstracties van de werkelijkheid, die de stemming van iemand tot uitdrukking kunnen brengen.

Het Inside/Out Panorama is een cirkelvormig panorama. Volgens Michael Jakob* is een panorama meer dan een landschap. Deze professor Architectuur aan de Universiteit van Genève maakt een duidelijk onderscheid tussen het landschap en het panorama. Een landschap is een (esthetische) weergave van de natuur. Terwijl een panorama een subjectieve waarneming van de natuur is. Hij hanteert de formule $P = S + N$. Het panorama (P) als de optel som van subject (S) en natuur (N). De blik van toeschouwer selecteert in een landschap één onderdeel. Omdat het landschap te omvangrijk en groots is om in een keer als geheel te overzien, laat staan te omvatten. Zo selecteert de blik een onderdeel uit het landschap. Dit kader is altijd persoonlijk. Deze individuele kijkervaring wordt vertaald in een emotie en/of beeld. Elk persoon ziet en beleeft hetzelfde landschap op eigen wijze. En zal deze ook op een eigen wijze vertalen in een eigen beeld, woord of klank.

Het Inside/Out Panorama bestaat uit een compositie van persoonlijke belevenissen van de deelnemende psychiatrische cliënten van het Friese Landschap en met name het GGZ-terrein in Franeker. Dit panorama is een landschap van stemmingen, die ook het spanningsveld tussen binnenwereld en buitenwereld verbeeldt. Een aspect waar veel psychiatrische cliënten mee worstelen. De directe omgeving van het GGZ-terrein wordt geschilderd als een cirkelvormig panorama en refereert naar de buitenwereld. De binnenwereld wordt weergegeven door persoonlijke waarnemingen van de cliënten op hetzelfde landschap.

De persoonlijke waarnemingen worden verwerkt in de vorm van beeld, taal en klank. Geschilderde elementen, persoonlijke citaten en muziek. Het eindresultaat is een geschilderde weergave van het GGZ-terrein, waarin geprojecteerde citaten dwarrelen. Baukje Spaltro zal de eindcompositie bepalen. Door de Co-Creatie methodiek** van Spaltro kunnen getrainde creatieve therapeuten cliënten uit verschillende MindUp-locaties laten participeren.

De huidige tijdsgeest wordt gekenmerkt door polarisatie en perfectionisme. Alles moet binnen het 'normale' vallen. Normaal-zijn is de norm en *anders-zijn* onwenselijk. Nog moeilijker is het als je buiten de normale paden hebt gewandeld. Psychiatrische cliënten worden vaak gestigmatiseerd en geïsoleerd. Dit panorama nodigt de cliënten uit mee te doen en juist hun unieke en persoonlijke waarnemingen in te zetten voor een gesamtkunstwerk. Hierdoor ontstaat er een unieke compositie van persoonlijke waarnemingen van het Friese landschap en met name een tijdsbeeld van het GGZ-terrein. Het Inside/Out Panorama is een vertaling van de directe omgeving. De bezoeker stapt in een onbekende en inspirerende binnenwereld. Na het verlaten van dit landschap van stemmingen kijkt de toeschouwer met een verrijkte blik naar de bekende buitenwereld.

***Michael Jakob** is professor of landscape architecture at the School of Engineering, Switzerland and he teaches history and theory of landscape at the Institute d'Architecture of the University of Geneva. There he also is head of the group ARCHELECTRA (Architecture and Electricity) that is part of CUEPE, an interdisciplinary center for energy problems. Furthermore Michael Jakob is deputy head of the CRI (a research center for imagination), founder and head of the revue COMPAR(A)ISON, an International Journal of Comparative Literature, as well as of the books series "di monte in monte" (Tarara, Verbania) and "Paysages" (Infoliko, Gollion).

He collaborated with the ASPAN (a national association for planning), the FSP (the Swiss Fund for Landscape), the Benetton Foundation and the association for History and Electricity.

In 1992 Michael Jakob became "Docteur ès lettres" of the University of Geneva and received his "Docteur d'Etat" in 1995 from the University of Bern.

Michael Jakob has published, amongst other works, *Architecture et électricité* (Ed. Du Verseau, 2003), *Erménoville*, (Ed. De l'Imprimeur, 2002) and *L'émergence du paysage* (Ed. Infolio, 2004).

Michael Jakob gave a guest lecture at the Institute for Landscape Architecture in April 2005 and granted an interview concerning the relation between literature, landscape, and symbolism in landscape. Annemarie Bucher conducted the interview.

****Co-Creatie methodiek**

Kunstenaar Baukje Spaltro heeft de *Co-Creatie* methodiek ontwikkeld om specifieke doelgroepen op innovatieve wijze te laten samenwerken aan een gesamtkunstwerk met een sterke identiteit. Het is een actief proces van samenwerken, onderzoeken en visueel vormgeven. *Co-Creatie* is verwant aan Community Art, een richting in de beeldende kunst voor kunstprojecten rondom sociale vraagstukken.

De methodiek bestaat uit drie stappen:

1. Aanloop (concept en vooronderzoek)
2. Co-Creatie (ontwerp door materiaalonderzoek, brainstormsessies, ontwerpessies)
3. Uitvoering (schilderen met doelgroep en afsluitend door Spaltro) en Presentatie

Meer informatie op

www.panoramafraneke.nl

www.facebook.com/PanoramaFraneke

www.spaltro.nl

Baukje spaltro 0619716114